

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA PODNIKOVÉHO MANAŽMENTU**

Evidenčné číslo: 104004/B/2016/36069387449665796

ANALÝZA FINANČNÝCH TRHOV

Bakalárska práca

2016

Maroš Kasar

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA PODNIKOVÉHO MANAŽMENTU**

ANALÝZA FINANČNÝCH TRHOV
Bakalárska práca

Študijný program: Finančný manažment

Študijný odbor: Finančný manažment

Školiace pracovisko: Katedra podnikových financií

Školiteľ: Mikloš Miroslav, Ing., PhD.

Bratislava 2016

Maroš Kasar

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú bakalársku prácu som vypracoval samostatne a že som uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum: 12.4.2016

.....
(podpis študenta)

Pod'akovanie

Týmto by som chcel vyjadriť vďaku p. Ing. Miroslavovi Miklošovi, PhD. za jeho pomoc a cenné rady pri písaní tejto bakalárskej práce.

ABSTRAKT

KASAR, Maroš: *Analýza finančných trhov*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta podnikového manažmentu; Katedra podnikových financií. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Miroslav Mikloš, PhD. – Bratislava: FPM EU, 2015, 52 strán.

Cieľom záverečnej práce je analýza finančných trhov so zameraním na devízový trh Forex. Definuje základné pojmy, účastníkov trhu, menové páry a objasňuje technickú aj fundamentálnu analýzu trhu.

Práca je rozdelená do 5 kapitol. Obsahuje 5 tabuliek a 11 obrázkov. Prvá kapitola je venovaná finančným trhom všeobecne a opisuje ich históriu, úlohy a funkcie. Ďalej sa venuje presnejšie devízovému trhu Forex. V druhej kapitole je opísaný cieľ a metodika práce použitá na jej vypracovanie. V tretej najrozsiahlejšej kapitole je podrobne opísaná technická a fundamentálna analýza trhu. Vysvetlená je na reálnych príkladoch z praxe. Predposledná kapitola sa zameriava na psychológiu obchodovania. V záverečnej časti s názvom demo účet je ukázané obchodovanie v praxi.

Kľúčové slová:

Finančný trh, Forex, technická analýza, fundamentálna analýza, psychológia obchodovania

ABSTRACT

KASAR, Maroš: *Financial markets analysis*. – Economic University in Bratislava. Faculty of business management; Departure of corporate finance. – Supervisor: Ing. Miroslav Mikloš, PhD. – Bratislava: FPM EU, 2015, 52 pages.

General purpose of this bachelor thesis is financial markets analysis with foreign exchange market specialization. It is defining main concept, members of markets and explains technical and fundamental analysis of markets.

Thesis is divided into 5 sections. It contains 5 charts and 11 images. First section is dedicated to financial markets in general and it describes their history, purpose and functions. Next it pay attention to currency market Forex. Second section is dedicated to goal and methods of work in this bachelor thesis. Third biggest section is precisely describing technical and fundamental analysis and they are described on real examples. Fourth section shows how important is to maintain psychology while trading. Last but not least section shows real life trades on demo account.

Key words:

Financial market, technical analysis, fundamental analysis, Forex, psychology

Obsah

Obsah	8
Úvod	10
1. Súčasný stav riešenia problematiky doma a v zahraničí.....	11
1.1. Finančné trhy.....	11
1.1.1. Úloha a funkcie finančných trhov.....	11
1.1.2. Funkcie finančného systému.....	12
1.2. Historický vývoj finančných trhov.....	12
1.3. Rozdelenie finančných trhov.....	13
1.4. Devízový trh.....	14
1.4.1. Forex	14
1.4.2. História Forex-u.....	16
1.4.3. Účastníci trhu.....	18
1.4.4. Menové páry a kurz	19
1.4.5. Vysvetlenie pojmov	20
1.4.6. Obchodné časy na Forex-e.....	22
1.4.7. Spotový vs. Future trh.....	23
1.4.8. Obchodné platformy	23
2. Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania	24
3. Analýza trhu Forex.....	25
3.1. Fundamentálna analýza.....	25
3.1.1. Dôležité ekonomické štatistiky	27
3.1.2. Fundamentálne obchodné stratégie.....	30
3.2. Technická analýza.....	31
3.2.1. Cenové grafy.....	32
3.2.2. Support a rezistencia	34

3.2.3.	Cenové formácie	36
3.2.4.	Technické indikátory	41
4.	Psychológia obchodovania	45
5.	Demo účet	46
Záver		50
Zdroje		51

Úvod

Finančné trhy si od čias Alexandra Hamiltona – zakladateľa burzy na Wall Street na konci 18. storočia prešli niekoľkými zmenami a krízami. V dnešnej dobe vývoju veľmi napomáha online prostredie a možnosť obchodovať z pohodlia obývačky za pomoci počítača alebo iného druhu elektroniky pripojenej na internet.

Témou bakalárskej práce je analýza finančných trhov s bližším zameraním na devízový trh Forex, ktorý sa v dnešnej dobe teší veľkej obľube najmä u menších investorov. V práci vychádzam aj z vlastných skúseností.

Prvá teoretická kapitola je venovaná finančným trhom všeobecne. Bližšie sa v nej rozoberá tematika rozdelenia finančných trhov, ich funkcie a úlohy. Nasleduje stručná história vývoja finančných trhov od čias stredoveku. Kapitola sa ďalej venuje konkrétnemu devízovému trhu Forex a úvodu do jeho problematiky. Opísaný je takisto historický vývoj, ktorý je dôležitý na pochopenie celku. Ďalej sú vymenované a objasnené niektoré rozdiely medzi trhom forexovým a ostatnými finančnými trhmi, dôležitá terminológia, obchodné časy, menové páry a v neposlednom rade obchodné platformy, ktoré sú najviac využívané brokermi.

Druhá kapitola rozoberá cieľ a metódy spracovania bakalárskej práce a poskytuje stručnú charakteristiku každej kapitoly.

Tretia kapitola je začiatkom praktickej časti práce a podrobne popisuje dva druhy analýzy finančných trhov, a to fundamentálnu analýzu a technickú analýzu. V časti venovanej fundamentálnej analýze sú popísané jej výhody a nevýhody, ďalej sú rozobrané dôležité ekonomické správy, ktoré ovplyvňujú menový pár EUR/USD najviac. Nechýbajú ani základné stratégie využívané obchodníkmi, ktorí preferujú dlhodobejšie obchody. V časti venovanej technickej analýze sú popísané základné technické ukazovatele a indikátory, ktoré napomáhajú určiť budúci vývoj kurzu.

V predposlednej kapitole venovanej psychológii obchodovania je ukázané, aké dôležité je mať pravidlá a nenechať sa ovládnuť dvomi emóciami, ktoré sú najväčším nepriateľom investora a to je strach a chamtivosť. Dôležitá je aj disciplína.

Posledná kapitola ukazuje výsledky týždňového obchodovania na demo účte na reálnych grafoch a situáciách, na základe nadobudnutých informácií v tretej a štvrtej kapitole.

1. Súčasný stav riešenia problematiky doma a v zahraničí

1.1. Finančné trhy

1.1.1. Úloha a funkcie finančných trhov

Jednou z hlavných úloh finančných trhov je zabezpečiť presun peňažných zdrojov medzi dvomi ekonomickými subjektmi. Poznáme dva druhy subjektov:

- Prvou skupinou sú ekonomické jednotky, ktoré majú finančné prostriedky, ale nemajú ich možnosť efektívne využiť. Tento fakt tvorí prebytok úspor. Najväčší prínos majú domácnosti. Tie zväčša nemajú možnosť investovať samostatne a preto zverujú svoje financie bankám, alebo si kupujú akcie spoločností.
- Na druhej strane sú firmy alebo jedinci s možnosťou tieto finančné prostriedky zveľaďovať, ale nemajú ich dostatok. Preto sa obrátia napríklad na banky so žiadosťou o pôžičku.

Úlohou finančného trhu je spojiť tieto dve skupiny ľudí, aby bola vyrovnaná hladina medzi prebytkom a deficitom peňažných prostriedkov a bola zabezpečená možnosť investovania.¹

Medzi štyri funkcie finančného trhu patrí funkcia akumulčná, ktorou sa sústreďujú peňažné prostriedky z rôznych zdrojov. Ďalej ide o funkciu alokačnú, pod ktorou rozumieme využitie prostriedkov čo najefektívnejšie a ich umiestnenie tak, aby sa čo najviac zhodnotili. Ako tretia je funkcia prerozdeľovacia, tá ma na starosti zmenu vlastníka finančných prostriedkov a zabezpečenie likvidity cenných papierov. Posledná funkcia zabezpečuje rovnováhu medzi úsporami a investíciami a voláme ju funkcia selektívna.²

¹ DIXON, R. 1995. *Financial markets: an introduction*. London: Chapman and Hall, 1995. s. 8 ISBN 0-412-62280-7

² Finančný trh, členenie finančného trhu . [online] Dostupné online na: <http://www.oskole.sk/?id_cat=1013&clanok=14529 >

1.1.2. Funkcie finančného systému

Medzi funkcie finančného systému patrí:³

- Depozitná funkcia umožňujúca uloženie úspor.
- Kreditná funkcia umožňujúca poskytovanie peňažných prostriedkov všetkým ekonomickým subjektom, ktoré ich potrebujú (domácnostiam, firmám a štátu). Pomáha zvyšovať spotrebu domácností a realizáciu investícií firiem.
- Funkcia uchovávania hodnoty. Vďaka tejto funkcii je umožnené subjektom uchovávať kúpnu silu a minimalizovať infláciu.
- Funkcia likvidity je možnosť premeniť finančné aktíva na hotovosť.
- Platobná funkcia umožňuje sprostredkovanie všetkých druhov platobných príkazov.
- Funkcia ochrany proti riziku je funkcia, ktorá vďaka poisťovaniu zmlúv a možnosti diverzifikácie portfólií finančných aktív umožňuje znižovať alebo rozkladať riziko.
- Funkcia regulácie finančného systému. Ide o funkciu štátu, ktorý pomocou nástrojov fiškálnej a monetárnej politiky reguluje finančný systém ekonomiky.

1.2. Historický vývoj finančných trhov

Správne fungovanie finančného trhu je podmienené existenciou peňazí. Ekonomická teória považuje objav peňazí za najväčší objav ľudstva. Aby mohlo niečo vykonávať funkciu peňazí, muselo v ľuďoch vzbudzovať dôveru, že to ostatní od nich pri obchodovaní prijmu. Na začiatku túto podmienku splňovali vzácne kovy ako striebro a zlato. Bolo to vďaka ich obmedzenému množstvu a homogénnym vlastnostiam. Nasledovalo razenie mincí z týchto kovov. Postupom času sa ale prišlo na to, že nie je dôležité či sú peniaze vyrobené zo vzácnych kovov, ale to, či je možné ich za tieto kovy kedykoľvek vymeniť. Dôkazom bol vznik papierových peňazí, ktoré emitovali banky. Postupom času sa bankovky a mince uznali za zákonné platidlo a tým pádom ho musel každý jedinec akceptovať.

³ REJNUŠ, O. *Finanční trhy. 2. rozšíř. vyd.* Ostrava: KEY Publishing, 2010. s.34/35 ISBN 978-80-7418-080-4.

Ďalšou dôležitou etapou v histórii vzniku finančných trhov bolo rozširovanie služieb v oblasti bankovníctva, ako napríklad vznik bankových šekov a neskôr platobných kariet, čo umožňovalo bezhotovostné platby. Na druhej strane si museli banky medzi sebou tieto transakcie vyúčtovať, čo zapríčinilo vznik medzibankových prevodov.

Postupom času ľudia začali hromadiť na svojich účtoch peňažné prostriedky a popri nich nadobúdali rôzne nehnuteľnosti a iné majetky. Neskôr sa k nim pridali finančné aktíva ako sú akcie, dlhopisy a podobne. Všetko toto predstavuje bohatstvo majiteľov. Niektoré z týchto aktív prinášajú majiteľom zisk, ale sú menej likvidné. Naopak peniaze v hotovostnej forme neprinášajú takmer žiadny zisk, ale sú najlikvidnejšie a môžeme za ne nakupovať rôzne tovary a služby. Vďaka tejto funkcii je po hotovosti veľký dopyt, čo zapríčinilo vznik finančného trhu, kde ľudia s prebytkom, poskytujú prostriedky ľuďom, firmám alebo štátu, ktorí majú deficit a nemôžu realizovať investície. Tým pádom sa podporuje činnosť ekonomického systému, ktorý by bez finančného trhu v súčasnosti neprežil.⁴

1.3. Rozdelenie finančných trhov

Finančné trhy rozdeľujeme z viacerých hľadísk:⁵

- Z časového hľadiska delíme trh na kapitálový (stredne a dlhodobé finančné nástroje) a trh peňažný (krátkodobé finančné nástroje).
- Z hľadiska opakovanosti obchodov sa delí na primárny trh, kde sa obchodujú práve emitované cenné papiere. Eminent získava priamo prostriedky na investíciu. Na druhej strane je sekundárny trh, kde sa obchoduje s už emitovanými cennými papiermi a zabezpečuje likviditu cenných papierov.
- Z hľadiska účastníkov trhu sa delí trh na bankový, medzibankový, mimobankový, burzový a mimoburzový.
- Z teritoriálneho hľadiska sa delí na národný a medzinárodný trh.

⁴ REJNUŠ, O. *Finanční trhy. 2. rozšíř. vyd.* Ostrava: KEY Publishing, 2010. s.32/33 ISBN 978-80-7418-080-4.

⁵ Finančný trh, členenie finančného trhu . [online] Dostupné online na: < http://www.oskole.sk/?id_cat=1013&clanok=14529 >

- Z vecného hľadiska:
 - Peňažný trh je základným finančným trhom, kde sa nachádzajú vklady obyvateľstva v bankách, termínované vklady, krátkodobé pokladničné poukážky vlád, komerčné cenné papiere podnikov alebo peňažné fondy finančných spoločností.⁶ Podmienkou je splatnosť do jedného roka.
 - Kapitálový trh je trhom na získavanie dlhodobého kapitálu. Rozdeľuje sa na akciový a dlhopisový trh. Na akciovom získavajú firmy financie prostredníctvom akcií. Na dlhopisovom prostriedky získava štát emitovaním štátnych dlhopisov.
 - Devízový trh, na ktorom sa obchoduje s medzinárodnými menami.
 - Trh zlata a drahých kovov.
 - Poistný trh.

1.4. Devízový trh

Devízový trh je miesto, kde sa stretáva dopyt s ponukou zahraničných mien a tvorí sa ich cena. Je to najväčší medzinárodný trh, ale na druhej strane najmenej regulovaný. Nie je to trh organizovaný, ale takzvaný „over the counter“, čo v preklade znamená trh cez pult. Rozdeľuje sa na trh valút, čo sú hotovostné peňažné prostriedky, ktoré sa dajú zameniť v banke pri ceste do zahraničia. Druhý typ je bezhotovostný a to je trh devíz.⁷

1.4.1. Forex

Trh Forex, celým názvom Foreign Exchange Market, je trh, na ktorom sa obchoduje s menami. V posledných desaťročiach nadobudol veľkú popularitu vďaka malým bariéram, ktoré stoja v ceste investorom. Odbúravaniu bariér napomáha aj prudký rozvoj on-line obchodovania. Menších investorov láka možnosť začať obchodovať aj s malým počiatočným kapitálom.

Na tejto devízovej burze sa obchoduje s jednotlivými národnými menami. Medzi najčastejšie obchodovateľné meny patria euro, americký dolár, britská libra, japonský jen a švajčiarsky frank.

⁶RONALD I. *Finančné trhy a ich rozdelenie*. [online] Dostupne online na: <<http://akademia.trimbroker.com/clanky/Financne-trhy-a-ich-rozdelenie>>

⁷ČIERNA, Z. *Devízový trh*. 2009. [online] Dostupne online na: <<http://spu.fem.uniag.sk/cvicenia/kf/cierna/Medzinarodne%20Financie/IF%2008-09-LS%20druhy.r.%20AJ/lectures%20and%20material/P3%20-%2025.02.2009.pdf>>

Cenu určuje kurz meny, ktorý vždy obsahuje dve meny. Jedna, ktorú predávame a jednu, ktorú kupujeme. Je to trh fungujúci 24 hodín denne, 7 dní v týždni. V našom časovom pásme je to od nedele večera do piatkového večera. Forex nie je spojený so žiadnym konkrétnym miestom ako napríklad burza cenných papierov. Funguje vďaka sieti bánk. Ľudí na tomto trhu najviac láka nasledovných 6 skutočností:⁸

- Ziskový potenciál - možnosť zarobiť na vzostupe ale aj páde menového kurzu.
- Pákový efekt - veľa brokerov poskytuje malým investorom možnosť obchodovať pri rôzne veľkom pákovom efekte. Čo znamená, že s 50 eurami máme prístup k obchodovaniu s peňažnými prostriedkami až do výšky 20 000 euro s pákou 400:1.
- Demo účty - väčšina forexových maklérov ponúka možnosť bezplatného obchodovania na demo účtoch, kde sa môže obchodník trénovať. Vďaka bezplatnému prístupu ku grafom, správam a analýzám.
- Vysoká likvidita - Forex je najlikvidnejší trh s denným obratom viac ako 4 miliardy amerických dolárov.
- Diverzifikácia – obchodovanie na Forex-e môže dopĺňovať investičné portfólio.
- Nikto nemôže ovládnuť trh - Forex je tak veľký trh, že ani centrálné banky ho nemôžu ovplyvniť na dlhšiu dobu.

Výhody oproti ostatným finančným trhom: ⁹

- 24-hodinový trh - Forexový trh je otvorený 24 hodín denne, 7 dní v týždni a umožňuje obchodovať po celom svete a to v ázijských, európskych či amerických obchodných časoch.
- Obchodovanie bez poplatkov - pri obchodovaní cez internet sa väčšinou neplatia žiadne poplatky za jednotlivé obchody. Brokeri zarábajú na takzvaných spreadoch.

⁸ *Forex - jak zbohatnout a nekrást: obchodování na měnových trzích.* Praha: GRADA Publishing, 2011. s.17 ISBN 978-80-247-3739-3.

⁹ *Forex - jak zbohatnout a nekrást: obchodování na měnových trzích.* Praha: GRADA Publishing, 2011. s.18 ISBN 978-80-247-3739-3.

- Predávanie bez pravidla upticku - pri akciových trhoch je pri predaji nutnosť dodržiavania pravidla upticku čo znamená, že môžeme otvoriť krátku pozíciu iba ak cena vzrástla o jeden tick. Toto pri forexovom trhu neplatí a môžeme otvárať krátke a dlhé pozície kedy to uznáme za vhodné.
- 8000 akcií oproti 4 hlavným menovým párom - existuje cez 4500 akcií kótovaných na New York Stock Exchange a ďalších 3500 na trhu NASDAQ. Na druhej strane na Forex-e sa väčšina obchodov odohráva na 4 menových pároch.
- Margin a páka - páka býva niekoľkokrát väčšia ako pri iných trhoch a naopak požiadavka na margin býva niekoľkokrát menšia.

Medzi nevýhody, ktoré má forexový trh patrí variabilita spreadov podľa volatility trhu. Ako ďalší problém sa javí nedostatočná regulácia brokerov poskytujúcich svoje služby. Nevýhodou je aj to, že niektorý s brokerov vystupujú na trhu ako takzvaný marketmakers a to znamená, že v obchodoch idú proti investorom. V prípade ak sa investorovi darí, môžu mu obchody sťažovať.

1.4.2. História Forex-u¹⁰

Prvé zmienky o menovej výmene siahajú do doby z pred viac ako 2000 rokov, kedy sa v Jeruzaleme vymieňal izraelský šekel za rímsky dinár a to kvôli výmere daní pre domácnosti v mene dinár.

Ak sa presunieme do doby minulého storočia, tak jednou z významných udalostí vplývajúcich na vývoj Forex-u bola dohoda v Bretton Woode v roku 1944, kde sa krajiny sveta dohodli na 3 dôležitých veciach. Prvou bolo vytvorenie kľúčových medzinárodných orgánov, aby podporovali a regulovali medzinárodný obchod. V druhom rade išlo o zavedenie fixných menových kurzov medzi jednotlivými menami a do tretice zavedenie konvertibility amerického dolára a zlata, čo urobilo z dolára rezervnú menu pre celý svet. V dnešnej dobe platí už iba prvé pravidlo. Medzi vzniknuté organizácie patrí Medzinárodný menový fond, Svetová banka a takisto platí aj všeobecná dohoda o clách.

V roku 1971 sa Bretton-woodsky systém rozpadol hlavne kvôli fixnej cene voči zlatu a to 35 dolárov za uncu zlata. Ďalším kameňom úrazu bola povolená fluktuácia mien iba vo výške jedného percenta. Po rozpade systému sa cena mien začala určovať na

¹⁰ LIEN, K. *Forex: ziskové intradenné a swingové obchodní strategie : jak na technickou a fundamentální analýzu pro úspěch na finančních trzích*. 2. rozš. vyd. Praha: FXstreet, 2013. s.35-47 ISBN 978-80-904418-2-8.

základe voľného trhu. Americký prezident Nixon si však myslel, že voľný trh vyústi v neregulovanú devalváciu mien a následne dôjde k zrušeniu medzinárodného obchodu. Prišiel s takzvanou Smithsoniánskou dohodou, ktorá povoľovala fluktuáciu mien do 2.25 percenta a neviazala meny na cenu zlata. Toto vyústilo k vystreleniu ceny zlata na 215 dolárov za uncu a dohoda padla.

Po neúspešných pokusoch o reguláciu menového trhu sa to nechalo na takzvanú voľnú ruku, aby sa cena určovala na základe dopytu a ponuky. Po udalostiach ako bola napríklad ropná kríza v 70. rokoch sa zistilo, že voľná ruka trhu nestačí. V roku 1985 sa v New York City stretli predstavitelia najvýznamnejších ekonomík sveta, aby vymysleli nové pravidlá. Kvôli veľkému deficitu bežného účtu Spojených Štátov presvedčili ich predstavitelia USA, aby ostatné krajiny prijali záväzky tak, aby mohla najsilnejšia mena tých čias devalvovať. Účastníci prijali dohodu Plaza Accord. Pri tejto dohode je dôležitý fakt, že upevnil postavenie centrálnych bánk a popri voľnej ruke trhu, regulovali trh mien aj ony.

Jednou z dôležitých osôb pri formovaní menového trhu bol aj George Soros, ktorý špekulatívne vsadil 10 miliárd USD proti britskej libe a vyhral. Soros si požičal veľké množstvo libier a investoval ich do nemeckých aktív. Postupom času sa k nemu pridávalo viac a viac investorov, ktorí predávali libru, čo spôsobovalo tlak na Bank of England. 16. septembra 1992 v takzvanú čiernu stredu centrálna banka tlak neustála a britská libra klesla voči nemeckej marke o 15 percent a voči USD o 25 percent, čo vytvorilo investorom obrovské zisky. Georgov Sorosov fond vykázal zisk 2 miliardy USD.

Medzi najdôležitejšie faktory nepochybne patrí zavedenie spoločnej meny eura v roku 1999. Mena platila v 11 zakladajúcich členských štátoch Európskej únie. Každá krajina zafixovala výmenný kurz voči euru a prijala spoločnú menovú politiku, ktorú zastrešuje Európska centrálna banka. Medzi výhody zavedenia eura patrí to, že eliminuje fluktuáciu kurzov a tak poskytuje stabilnejšie prostredie na obchodovanie, vylučuje všetky rizika spojené s výmennými kurzami. Náklady na transakcie sa zrušili, ceny sú viac transparentné a zákazníci si môžu ľahšie porovnať ceny v jednotlivých krajinách. Obrovský trh s jednou menou spôsobil, že veľkosť a stabilita ekonomiky sa zväčšila.

1.4.3. Účastníci trhu

Trh tvoria banky, makléri a zákazníci. Podrobnejšie sa dajú účastníci trhu rozdeliť podľa Ondreja Hartmana na týchto 6 skupín:¹¹

1. Kategória, ktorá je na trhu najdominantnejšia a to sú medzinárodné banky.
2. Druhou skupinou sú banky centrálné, ktoré môžu ovplyvňovať menu politickými nástrojmi.
3. Zákazníci, ktorí potrebujú zahraničnú menu na nákupy alebo zaplatenie faktúr.
4. Špekulanti, či už drobní alebo väčší, ktorí sa snažia odhadovať pohyb trhu a tým profitovať.
5. Správcovia fondov.
6. Forexoví brokeri, ktorí jedajú iba ako sprostredkovatelia obchodov.

Prvé dve kategórie sa nazývajú aj marketmakers alebo tvorcovia trhu.

Banky obchodujú denne v miliardách USD v mene ich zákazníkov alebo samé špekulujú na trhu mien, aby vytvárali zisky. Objem ich obchodov je príliš veľký na to, aby obchodovali priamo s inými bankami a preto stanovia cenu, za ktorú sú ochotní menu predať alebo naopak kúpiť. Preto ich voláme tvorcovia trhu. Medzi najväčšie banky patria Citigroup, HSBC, JP Morgan Chase.

Centrálné banky sú taktiež dôležitými hráčmi na trhu, lebo tvoria menovú politiku a výrazne ovplyvňujú ceny mien kontrolou peňažných prostriedkov v obehu. Centrálné banky vykonávajú funkcie ako napríklad realizácia menovej politiky, realizujú dohľad nad komerčnými bankami, stanovujú devízový kurz, emitujú peniaze alebo spravujú devízové rezervy. Hlavným nástrojom ich politiky je určovanie základnej úrokovej miery. Centrálné banky môžu byť v súkromnom vlastníctve ako v USA alebo vo väčšine prípadov v štátnom vlastníctve. Poznáme aj zmiešané vlastníctvo, ktoré je napríklad v Japonsku.

Skupinu zákazníkov tvoria jednotlivci, firmy, fondy a medzinárodné inštitúcie, ktoré svojimi zahraničnými obchodmi vstupujú na devízový trh. Do tejto skupiny patria aj špekulanti, ktorí svojím dobrým odhadom vývoja trhu môžu profitovať.

Brokeri, niekedy označovaný ako makléri, sú sprostredkovatelia obchodov od ich zákazníkov. Medzi najväčších on-line brokerov patria FX Solutions alebo MB trading a mnoho ďalších.

¹¹ HARTMAN, O. *Jak se stát forexovým obchodníkem : naučte se vydělávat na měnových trzích*. Praha: Fxstreet, 2009. s.230 ISBN 978-80-904418-0-4

1.4.4. Menové páry a kurz

Medzi hlavné meny patrí nepochybne americký dolár, v ktorom sa od 70. rokov určujú aj ceny vzácnych kovov a fosílnych palív. V súčasnosti obchody zahrňujúce americký dolár tvoria až 90% z objemu všetkých obchodov. Druhou najvýznamnejšou menou na svete je spoločná mena euro. Nasleduje britská libra, švajčiarsky frank a japonský jen, ktorý sa popri dolári a eure používa aj ako svetová banková rezervná mena.

Medzi menej likvidné meny patria vedľajšie ako napríklad nórska koruna, dánska koruna, austrálsky dolár, kanadský dolár, novozélandský dolár alebo švédka koruna. Poznáme aj exotické meny.

Pri obchodovaní mien vidíme vždy dve meny. Prvá sa nazýva základná mena a druhá v poradí je mena kótovacia. Medzi najviac obchodovateľné menové páry patrí:

Menový symbol	Menový pár
EUR/USD	Euro/americký dolár
GBP/USD	Libra/ americký dolár
USD/JPY	americký dolár/japonský jen
USD/CAD	americký dolár/kanadský dolár
AUD/USD	Austrálsky dolár/ americký dolár
NZD/USD	Novozélandský dolár/ americký dolár

Zdroj: Vlastné spracovanie

Menové páry neobsahujúce USD voláme krížové páry a pred ich uvedením do predaja museli zákazníci najskôr vymeniť domácu menu za dolár a následne za cieľovú menu. Patrí tam euro/japonský jen, euro/libra, euro/švajčiarsky frank, libra/švajčiarsky frank alebo libra/japonský jen.

Ľudia nakupujú a predávajú na trhu z rôznych dôvodov. Môže ísť o vyhlasovanie správ, nerozvážnosť a mnoho ďalších. Kurz sa tvorí ako aj na každom inom trhu podľa dopytu a ponuky. Pokiaľ je kurz EUR/USD 1.1234 a na trhu je sto obchodníkov, ktorí sú ochotní za túto cenu nakúpiť, ale iba polovica zo sto by za danú cenu predala, kurz musí stúpnuť na hodnotu 1.1235, aby sa uskutočnil príkaz na kúpu aj od zvyšných 50 kupcov. Na tejto hodnote je zas určitý počet ľudí ochotných predať a na druhej strane kúpiť. Kurz stúpa až kým počet predávajúcich neprevýši počet kupcov.

V literatúre aj bežnom živote sa môžeme stretnúť aj s pomenovaním trh medvedí alebo býčie. Medveďmi označujeme ľudí, ktorí očakávajú pokles ceny a býkmi práve naopak.¹²

Okrem tohto zjednodušeného princípu stanovovania ceny na trhu poznáme viaceré makroekonomické faktory, ktoré ovplyvňujú trh mien. Patrí medzi ne:¹³

- Inflácia
- Úroky
- Platobná bilancia
- Verejný dlh
- Politická stabilita a výkonnosť ekonomiky
- Intervencie centrálnych bánk
- Očakávania trhu a špekulácie o budúcom vývoji cien

S kurzom sa spája aj určitá výška rizika pre podniky, ktoré sú súčasťou medzinárodného obchodu. Poznáme tri typy rizika:¹⁴

- Priame kurzové riziko, čo znamená, že ak sa kurz krajiny s ktorou obchodujeme zvýši, tovar sa stane drahším a naopak.
- Nepriame kurzové riziko je spojené s dopadom napríklad na výber miesta továrne. Ak má v danej krajine mena vysokú hodnotu, pracovná sila sa stáva pre zahraničné firmy drahšou.
- Účtovné riziko je pri vlastníctve aktív v cudzích krajinách. S cenou menového kurzu sa mení aj hodnota zahraničného majetku firmy.

1.4.5. Vysvetlenie pojmov¹⁵

Obchod

Poznáme dva typy obchodov. Ak predávame, ideme do takzvanej short alebo krátkej pozície a ak nakupujeme ideme do dlhej alebo long pozície. Cenu, za ktorú nakupujeme, voláme ASK a cena, za ktorú sme ochotní danú menu predať, je BID.

¹² BACHRATÝ, M. *Forex: dobrodružstvo vývoja stratégie*. Bratislava: FXMPROFIT, s. r. o., 2012. s.33 ISBN 978-80-970926-0-3.

¹³ HRVOLOVÁ, B. *Analýza finančných trhov*. 3. prepac. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s.429,430 ISBN 978-80-7478-948-9.

¹⁴ HRVOLOVÁ, B. *Analýza finančných trhov*. 3. prepac. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s.433 ISBN 978-80-7478-948-9.

¹⁵ *Jak číst forex názvosloví*. [online] Dostupne online na: <<http://www.fxstreet.cz/4-cast-jak-cist-forex-nazvoslovi.html>>

Rozdiel medzi BID a ASK cenou sa volá spread, pri hlavných menových pároch sa pohybuje v malých rozmedziach niekoľko desatinných miest. Spread je poplatok, ktorý si účtuje broker, aby profitoval.

Hodnota PIP

Ceny za meny sa udávajú ako číslo so štyrmi desatinnými miestami okrem japonského jenu, kde sa cena udáva na dve desatinné miesta. Keď sa kurz pohne práve o jedno desatinné miesto, štvrté v poradí ide o jeden PIP. Štandardne sa obchoduje v lotoch. Jeden lot má hodnotu 100 000. Ďalej poznáme minilot 10 000 a mikrolot 1000. Hodnota PIP-u sa pri menových pároch, ktoré obsahujú americký dolár, rovná 10 USD pri normálnom lote, 1 USD pri minilote a 10 centov pri mikrolote.

Pri menových opačných pároch alebo pri pároch neobsahujúcich americký dolár sa hodnota PIP počíta zložitejšie, ale väčšina brokerov ponúka na svojich stránkach PIP kalkulačku.

Slippage, margin, finančná páka a rollover

Pri obchodovaní na Forexe väčšina brokerov ponúka možnosť slippage, čo znamená, že nastavíme funkciu limitu na určitú hodnotu a keď trhovú hodnotu dosiahne limit, tak systém automaticky vstúpi za nás do obchodu. Pre výstup z už zrealizovaného obchodu môžeme použiť automatickú funkciu buy stop alebo sell stop.

Margin je poisťka brokerov. Pri obchodoch rezervujú určitú čiastku na obchodnom účte, aby v prípade zlých výsledkov neprichádzali o vlastné peniaze. S týmto úzko súvisí margin call, ktorým broker žiada o doplnenie finančných prostriedkov na účet, ak ide o nevydarený obchod s opačným smerom ako bolo predpokladané a prostriedky sa blížila k nízkym hodnotám. V opačnom prípade za vás maklér vystúpi z obchodu.

Finančná páka alebo po anglicky leverage je nástroj, pomocou ktorého môžu aj menší obchodníci obchodovať s väčším odnosom prostriedkov. Na obchodovanie minilotu, pri páke 100:1, stačí disponovať na účte hodnotou 100 eur. V súčasnej dobe je páka v USA a pri väčšine regulovaných brokerov obmedzená na úroveň 50:1.

Rollover vzniká pri obchodoch držaných počas noci. Ak investor drží svoju pozíciu cez noc, broker je nútený o 21:59 londýnskeho času, čo je koniec obchodného dňa, uzavrieť pozíciu a otvoriť novú, aby vedel vypočítať výšku úroku nutného zaplatiť. Úroky sa vypočítajú ako rozdiel výšky úrokovej miery medzi dvoma menami.

1.4.6. Obchodné časy na Forex-e¹⁶

Vďaka tomu, že trh s menami nie je organizovaný na jednom mieste, ale väčšina obchodov sa odohráva online, obchodný deň má 24 hodín. V tabuľke sú zobrazené časy jednotlivých hlavných uzlov:

	23	24	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Sidney																								
Tokio																								
London																								
New York																								

Zdroj: Vlastné spracovanie

Pre obchodovanie v našom časovom pásme sú najzaujímavejšie časy, kedy sa jednotlivé sekcie prelínajú. A to je od 1:00 v noci do 8:00 rána, od 9:00 do 10:00 a od 14:00 do 23:00 hodiny. V nasledujúcej tabuľke je zobrazené priemerné rozmedzie PIP-ov štyroch hlavných menových párov v dňoch v týždni:

	EUR/USD	GBP/USD	USD/CHF	USD/JPY
<i>Pondelok</i>	92	110	141	95
<i>Utorok</i>	102	128	162	104
<i>Streda</i>	101	123	158	106
<i>Štvrtok</i>	83	98	121	77
<i>Piatok</i>	80	96	117	72

Zdroj: 6. LIEN, K. 2013. *Forex: ziskové intradenné a swingové obchodní strategie : jak na technickou a fundamentální analýzu pro úspěch na finančních trzích. 2. rozš. vyd.* Praha: FXstreet, 2013. ISBN 978-80-904418-2-8.

Najväčšie rozpätie vidíme v utorok a stredu, kedy sa udeje najviac obchodov. Naopak koncom a začiatkom týždňa sú investori opatrnejší a obchodujú menej. Tieto pravidlá neplatia pre dni, kedy sa vyhlasujú dôležité správy a pre prázdniny či voľné dni.

¹⁶ Obchodní hodiny forexu. [online] Dostupné online na: <<http://www.fxstreet.cz/cast-5-obchodni-hodiny-forexu-.html>>

1.4.7. Spotový vs. Future trh

Na spotovom trhu sa obchod udeje okamžite ako je zadaná požiadavka do obchodného systému a obchoduje sa za momentálnu trhovú hodnotu.

Na rozdiel od menových futures, kde investori obchodujú s menami za špekulatívnu hodnotu, ktorú si myslia, že budú mať kurzy v budúcnosti. To môže byť 30, 60 alebo 90 dní. Obchod je vždy formou výmeny na dvoch stranách, vždy jedna strana nakúpi a druhá predá. Zisky a straty sa odpočítavajú každý deň a obchodníci využívajú tento trh na znižovanie rizika svojich obchodov pomocou hedgovania. Trh s futures je viac centralizovaný a regulovaný, čo je pre niektorých veľkou výhodou.¹⁷

1.4.8. Obchodné platformy

Existujú mnohé platformy, ktoré majú rôzne možnosti a využívajú ich rôzni brokeri. Medzi najznámejšie patrí určite Metatrader 4, ktorý využíva najviac brokerov a užívateľov, ďalej poznáme NinjaTrader 7, eSignal 11 alebo MultiCharts 7. Dobrá platforma by mala obsahovať tieto funkcie:¹⁸

- Dobrú kompatibilitu s dátami od brokera.
- Ľahkú prístupnosť k objednávkam.
- Profil - dobrý prístup k informáciám o obchodnom účte ako napríklad história obchodov, otvorené obchody a ich jednoduché ovládanie, hodnotu účtu, margin a mnohé ďalšie.
- Veľké množstvo tabuliek a matematických alebo obchodných indikátorov, ktoré si môže investor pridávať a odoberať ako uzná za vhodné. Vhodná je aj prítomnosť kresliacich pomôcok na zakresľovanie rôznych trendových čiar a podobne.
- Každá dobrá platforma by mala obsahovať možnosť založenia demo účtu a mala by umožňovať testovanie na historických dátach. Každý investor si chce testovať svoje stratégie na tej istej platforme ako bude obchodovať aj so skutočnými peniazmi.
- Možnosť automatického obchodovania.
- Stabilitu a dobrú kompatibilitu s počítačmi alebo mobilnými zariadeniami.

¹⁷ STEINER, B. *Foreign exchange and money markets: theory, practice and risk management*. Oxford: Butterworth-Heinemann, 2002. s.4 ISBN 0-7506-5025-7

¹⁸ ARCHER, M. D. *Getting started in currency trading*. 4th ed. Hoboken: John Wiley & Sons, Inc., 2012. s.71 ISBN 978-1-118-25165-2

2. Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Bakalárska práca je venovaná finančným trhom a ich významu pre svetovú ekonomiku, ale aj pre menších investorov, ktorí svojím každodenným špekulovaním dokážu tvoriť zisky. Hlavným cieľom záverečnej práce je analýza finančných trhov s bližším zameraním na devízový trh Forex. Tento trh je v dnešnej dobe najvýznamnejším a najväčším trhom na svete, s denným obratom cez štyri miliardy amerických dolárov.

Na dosiahnutie hlavného cieľa bolo potrebné určiť si niekoľko menších. V prvom rade išlo o ciele pre teoretickú časť, kde bolo nutné objasniť samotné finančné trhy, ich funkcie a úlohy doma aj v zahraničí, rozdelenie a históriu ich vývinu od čias vzniku samotných peňazí. Ďalším čiastkovým cieľom je špecializácia na devízový trh. Bolo nutné objasniť základnú terminológiu, menové páry, obchodné časy ale aj obchodné platformy, ktoré sa najviac využívajú v reálnom živote.

Praktickú časť záverečnej práce som rozdelil do troch podkapitol. Obsahom prvej podkapitoly sú samotné druhy analýz finančného trhu Forex, ktoré sa delia na analýzu technickú a fundamentálnu. Pri oboch som si dal za cieľ detailne priblížiť ich problematiku a využitie pri obchodovaní. Druhým cieľom bolo preskúmať, akú úlohu pri investovaní tvorí psychológia a vlastnosti investora. Na záver som si určil ako cieľ demonštrovanie nadobudnutých skúseností na obchodoch počas jedného týždňa na demo účte.

Na dosiahnutie dopredu daných cieľov a správne vypracovanie záverečnej práce bolo nutné vybrať aj správny postup a metódy práce. Na začiatku bolo potrebné nahromadiť čo najväčšie množstvo materiálov a poznatkov, následne ich analyzovať. Vďaka množstvu dostupných informácií či už v tlačenej alebo elektronickej forme som mohol dospieť k záverom prezentovaným v tejto bakalárskej práci.

3. Analýza trhu Forex

Existujú dva hlavné typy analyzovania finančných trhov a to sú analýza fundamentálna a technická. Fundamentálna sa riadi hlavnými ekonomickými správami a ich dopadom na kurz. Technická venuje pozornosť a analyzuje historický pohyb cien a na ich základe predpovedá budúci vývin.

Krátkodobí obchodníci preferujú technickú analýzu, stredne a dlhodobí obchodníci zase naopak fundamentálnu. Napriek tomu je veľmi dôležité poznať obidva druhy analýz, lebo z histórie vieme, že cenové formácie technickej analýzy často krát sklamali kvôli vyhláseniu správ a naopak.

3.1. Fundamentálna analýza

Fundamentálna analýza pozoruje ekonomické, sociálne a politické aspekty, ktoré môžu ovplyvňovať dopyt a ponuku po danej mene. Pre správne aplikovanie je nutné nepretržité sledovanie správ a vyhlásení o makroekonomických indikátoroch. Neexistuje žiadny jednotný názor ako jednotlivé správy a ukazovatele vyhodnotiť a preto každý investor musí sám dôkladne analyzovať a vyhodnotiť situáciu.

Existuje sedem hlavných modelov na predpovedanie pohybu cien na trhu:¹⁹

- Teória platobnej bilancie hovorí o tom, že by mala byť rovnováha medzi výškou kurzu a platobnou bilanciou. Platobná bilancia sa rozdeľuje na dve a to kapitálové a obchodné toky. Obchodné toky sú všetky hmotné tovary, ktoré sa exportujú alebo importujú z alebo do krajiny. Kapitálový účet je zase rozdiel prílivu a odlivu finančných nástrojov v krajine, pričom najväčšie pohyby sa odohrávajú na akciovom trhu.

Ak existuje deficit na obchodnom účte znamená to nadmerný odliv domácej meny kvôli veľkému importu. Naopak lacná mena podporuje export vďaka lacnejšiemu tovaru pre zahraničie. Negatívna bilancia znižuje hodnotu meny, preto je všeobecne známe, že nie je dobrá.

- Parita kúpnej sily je teória založená na presvedčení, že výmenný kurz by mal odrážať hodnotu určitého spotrebného koša v danej krajine. Ak sa hodnota meny zvyšuje kvôli inflácií, tak by sa mal kurz znižovať, aby zachoval rovnováhu medzi dvoma krajinami.

¹⁹ LIEN, K. *Forex: ziskové intradenné a swingové obchodní strategie : jak na technickou a fundamentální analýzu pro úspěch na finančních trzích*. 2. rozš. vyd. Praha: FXstreet, 2013. s.58-65 ISBN 978-80-904418-2-8.

Najznámejším príkladom je takzvaný Big Mac index vydávaný týždenníkom The Economist, ktorý porovnáva ceny hamburgerov v daných krajinách. Oficiálnejší index vydáva Organizácia pre hospodársku politiku a rozvoj OECD.

- Parita úrokovej sadzby. Táto teória tvrdí, že pokiaľ majú dve krajiny odlišné úrokové miery, malo by sa to nepriamoúmerne odzrkadliť na výmennom kurze. Bohužiaľ nemá veľký úspech ani úspešnosť.
- Monetárny model je založený na monetárnej politike a hodnota meny by sa mala odrážať podľa jej stability. Je niekoľko faktorov, ktoré podľa tejto teórie určujú trend:
 - Peňažná zásoba krajiny
 - Očakávaná úroveň peňažnej zásoby
 - Rýchlosť rastu peňažnej zásoby
- Model reálneho úrokového diferenciálu tvrdí, že v krajinách s vyšším úrokom a zhodnocovaním kapitálu by mala hodnota meny narastať vďaka prílivu zahraničných investícií kvôli dobrému zhodnoteniu.
- Model trhu aktív je protikladom teórie platobnej bilancie, lebo poukazuje na fakt, že väčšie množstvo peňazí sa vymení v prípade investovania do finančných aktív ako pri obchode tovarov.
- Model menovej substance. Tento model sleduje ako jednotlivci presúvajú svoje aktíva z jednej krajiny do druhej. Je to doplnujúci model k monetárnemu.

Dôležitý je fakt, aby každý obchodník vedel kedy obchodovať a aby vedel v prípadoch veľkej volatility trhu spravovať riziko a neprišiel zbytočne o už nadobudnuté zisky. Pre obchodníka, ktorý sa nešpecializuje na obchodovanie podľa správ je vhodné, ak sa v dňoch dôležitých správ drží v úzadí. Pokiaľ má investor otvorený obchod, ktorý sa blíži k hranici určeného zisku, mal by obchod uzavrieť. Pokiaľ očakáva ďalšie zisky, je vhodné použiť stop loss príkaz na úroveň vstupu alebo v lepšom prípade zaistiť zisk.

3.1.1. Dôležité ekonomické štatistiky

Každý mesiac centrálné banky vydajú veľa správ a ustanovení. Markantná časť z nich ale hodnotou meny veľmi nepohne. Pre väčšinu obchodníkov stačí ak sledujú len najdôležitejšie. Stále platí, že americký dolár je kráľom mien a určuje z časti vývoj aj ostatným. Preto je dôležité sledovať hlavné ukazovatele, ktoré vydáva federálna banka (centrálna banka USA) a to sú:²⁰

- Interest Rate – úrokové miery
- NonFarm Payroll – nezamestnanosť okrem poľnohospodárstva
- GDP – HDP
- Core CPI – index spotrebiteľských cien/inflácia
- PPI – index cien výrobcov
- Retail sales – maloobchodné tržby
- Trade balance – platobná bilancia
- ISM Manufacturing – veľkosť výroby
- New home sales – predaj nových domov
- Existing home sales – predaj existujúcich domov

Eurozónu najviac ovplyvnia tieto tri ukazovatele:

- Minimum Bid Rate – úrokové miery
- German ZEW economic sentiment – zhodnotenie ekonomickej situácie v Nemecku
- German Info business climate – stav nemeckého obchodu

Pre Veľkú Britániu:

- Interest Rate – úrokové miery
- GDP q/q – HDP
- Core CPI m/m – index spotrebiteľských cien/inflácia
- Retail sales – maloobchodné tržby
- Manufacturing PMI – výkon a aktivita podnikov
- Industrial production – aktivita vo výrobnom priemysle
- MPC Vote (minutes) – zasadanie zástupcov Bank of England

²⁰Voboril, T. *Forex ebook, čo by ste mali vedieť nez začnete obchodovať*. 2011. [online] Dostupné online na: www.colloseum.cz

Pre švajčiarsky frank:

- CPI m/m – index spotrebiteľských cien/inflácia
- Retail sales – maloobchodné tržby
- KOF economic barometer – Stav ekonomiky

Pre japonský jen:

- Overnight Call Rate – úrokové miery
- Trade balance – platobná bilancia
- Retail sales – maloobchodné tržby

Zjednodušene a krátkodobo môžeme tieto štatistiky vyhodnocovať na základe porovnania s minulými obdobiami a na tomto základe zaujmeme stanovisko ako sa bude vyvíjať trend ďalej. Druhou možnosťou je porovnať očakávanú a vyhlásenú hodnotu. Ak je rozdiel veľký, tak sa pripravíme na obchod na obidve strany, pretože vieme, že sa trh pohne výrazne, ale nevieme akým smerom.

V nasledujúcej tabuľke popisuje Kathy Lien ako jednotlivé ukazovatele hýbu kurzom EUR/USD počas prvých 20 minút po ich vyhlásení:²¹

Poradie	Ukazovateľ	Rozhranie v PIP (priemer)
1	Pracovné miesta mimo poľnohospodárstva	69
2	Úrokové miery	57
3	Inflácia	39
4	Tržby v maloobchode	35
5	Index cien výrobcov	35
6	Predaj nových domov	34
7	Predaj existujúcich domov	34
8	Objednávky na tovar	33
9	HDP	32

Zdroj: LIEN, Kathy. *Forex: ziskové intradenní a swingové obchodní strategie : jak na technickou a fundamentální analýzu pro úspěch na finančních trzích*. 2. rozš. vyd. Praha: FXstreet, 2013. s.70 ISBN 978-80-904418-2-8.

²¹LIEN, K. *Forex: ziskové intradenní a swingové obchodní strategie : jak na technickou a fundamentální analýzu pro úspěch na finančních trzích*. 2. rozš. vyd. Praha: FXstreet, 2013. ISBN 978-80-904418-2-8.

Na porovnanie, pri dlhodobejšom dopade sa poradie mení nasledovne:

Poradie	Ukazovateľ
1	Pracovné miesta mimo poľnohospodárstva
2	Index ISM
3	Osobná spotreba
4	Inflácia
5	Predaj existujúcich domov
6	Dôvera spotrebiteľov
7	Dôvera spotrebiteľov podľa Michiganskej Univerzity
8	FOMC minúty
9	Výroba v priemysle

Zdroj: LIEN, Kathy. *Forex: ziskové intradenné a swingové obchodní strategie : jak na technickou a fundamentální analýzu pro úspěch na finančních trzích*. 2. rozš. vyd. Praha: FXstreet, 2013. ISBN 978-80-904418-2-8.

Porovnanie dôležitosti ukazovateľov v roku 1992 a súčasnosti:

	1992	Súčasnosť
1	Platobná bilancia	Pracovné miesta mimo poľnohospodárstva
2	Úrokové miery	Úrokové miery
3	Pracovné miesta mimo poľnohospodárstva	Inflácia
4	Inflácia	Maloobchodný predaj
5	HDP	Index veľkoobchodných cien

Zdroj: LIEN, Kathy. *Forex: ziskové intradenné a swingové obchodní strategie : jak na technickou a fundamentální analýzu pro úspěch na finančních trzích*. 2. rozš. vyd. Praha: FXstreet, 2013. ISBN 978-80-904418-2-8.

Ako je možné vidieť, dôležitosť ekonomických indikátorov a ich dopad na trh sa v čase menia. Od roku 1992 vypadol z prvých priečok hrubý domáci produkt, lebo ten je obsiahnutý vo viacerých indikátoroch, ktoré sú v HDP obsiahnuté, ale sú podrobnejšie. Najdôležitejším indikátorom pre americký dolár je nezamestnanosť v oblastiach mimo poľnohospodárstva, ktorá vychádza vždy prvý piatok v mesiaci o 14:30 nášho času. V tej dobe treba byť veľmi opatrný a neskúsení obchodníci by sa mali radšej držať v úzadí, pretože volatilita je veľmi vysoká. Sám som sa v praxi stretol s tým, že niektorí brokeri ponúkajú možnosť vsadiť si na tento ukazovateľ.

Okrem pravidelných správ je potrebné sledovať aj dôležité udalosti a summity, ktoré ovplyvňujú trhy na dlhšie obdobie:²²

- Stretnutia krajín G8
- Prezidentské voľby
- Dôležité summity
- Stretnutia centrálnych bánk
- Zmeny v menových režimoch
- Vojny a iné konflikty
- Polročné vyhlásenia FED-u pred americkým kongresom

3.1.2. Fundamentálne obchodné stratégie

Ceny komodít ako hlavný indikátor

Pri tejto stratégii investori sledujú ceny komodít, hlavne zlata a ropy. Aj keď sa môže zdať, že spolu tieto dva trhy nesúvisia, opak je pravdou. Rôzne meny majú rôzne koeficienty korelácie s týmito trhmi. Meny, ktoré korelujú najlepšie, sú AUD, CAD, NZD a CHF.

Aj napriek tomu, že sú Spojené Štáty Americké druhým najväčším producentom zlata, má dolár a zlato tendenciu pohybovať sa opačným smerom. Tento nelogický fakt je založený na skutočnosti, že investori vnímajú trh so zlatom ako záchranné miesto, kam investovať v prípade, ak americký dolár stráca na hodnote. Z tohto dôvodu má menový pár AUD/USD korelačný koeficient až 0,8.

Pokiaľ ide o ropu, tak tam sú vzájomné vzťahy oveľa zložitejšie a komplexnejšie, pretože ceny ropy ovplyvňujú vo veľkom aj dovozcov aj odberateľov. Napríklad korelačný koeficient medzi USD/CAD je iba -0,4.

²² LIEN, K. *Forex: ziskové intradenné a swingové obchodné stratégie : jak na technickou a fundamentální analýzu pro úspěch na finančních trzích*. 2. rozš. vyd. Praha: FXstreet, 2013. s.73 ISBN 978-80-904418-2-8.

Voľba najsilnejšieho páru

Mnoho obchodníkov sa dopúšťa chyby a pri obchodovaní sa sústreďí iba na jednu menu z dvojice mien v kurze. Dôležité je, aby sa venovala pozornosť aj pomeru relatívnej sily oboch mien. Toto zanedbanie môže často krát obmedziť ziskovosť alebo môže viesť k stratám. Ak obchodujeme proti silnej ekonomike, tak je pravdepodobné, že aj malá zmena v jednej mene môže viesť k markantnému pohybu ceny. Preto je dobrou stratégiou zvoliť si menový pár, kde jedna ekonomika je slabšia ako tá druhá.²³

Carry trade s pákou

Táto stratégia je veľmi obľúbená pri veľkých hedgových fondoch a v investičných bankách. Ide o to nakupovať menu s vyššou úrokovou sadzbou a predávať tú s nižšou. Pri veľkých odnosoch peňazí sa obchodník dostáva k ziskom každý deň vďaka rollover efektu. Navyše vyššia úroková sadzba prilákala kapitál a zvyšuje dopyt, čo má na svedomí aj zhodnotenie meny samotnej. Príklad je, ak investujeme do austrálskeho doláru, kde je úrok 4,25%, pričom predávame švajčiarsky frank s úrokom 0,25%. Pri nezmenení spotového kurzu získame 4%. Ak k tomu pripojíme páku 10:1 tak to už je 40% našej investície.²⁴

3.2. Technická analýza

Kým ekonomické ukazovatele ovplyvňujú trh z dlhodobejšieho hľadiska, z krátkodobého uhľu pohľadu sú to hlavne samotní obchodníci a ich túžba po zisku. Technická analýza sa snaží pochopiť a interpretovať správanie investorov na základe opakujúcich sa situácií na trhu. Základným nástrojom je cenový graf, na ktorom môžeme vidieť rôzne obrazce a podporné línie, ktoré napomáhajú s dobrým načasovaním vstupov do alebo výstupov z obchodov.

Technická analýza je viac využívanou a na rozdiel od fundamentálnej ponúka tieto výhody:

- Je pružnejšia
- Presnejšie načasovanie obchodov
- Obsahuje nástroje na znižovanie rizika

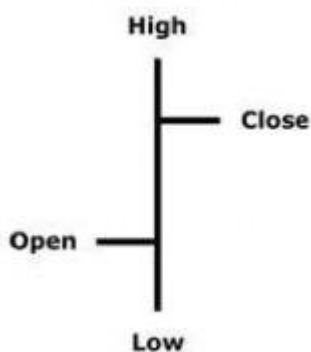
²³ LIEN, K. *Forex: ziskové intradenní a swingové obchodní strategie : jak na technickou a fundamentální analýzu pro úspěch na finančních trzích*. 2. rozš. vyd. Praha: FXstreet, 2013. s.165 ISBN 978-80-904418-2-8.

²⁴ LIEN, K. *Forex: ziskové intradenní a swingové obchodní strategie : jak na technickou a fundamentální analýzu pro úspěch na finančních trzích*. 2. rozš. vyd. Praha: FXstreet, 2013. s.167-169 ISBN 978-80-904418-2-8.

3.2.1. Cenové grafy

Na cenovom grafe môžeme vidieť dve osi. Vertikálna znázorňuje hodnotu kurzu a horizontálna časové obdobie. Poznáme tri hlavné typy:²⁵

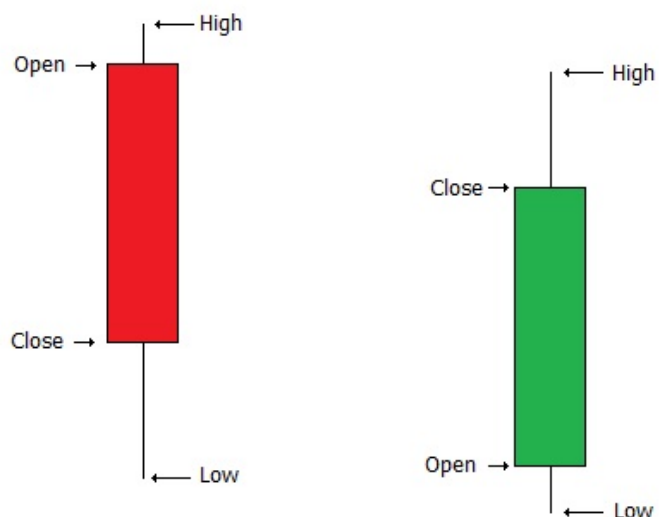
- Čiarový graf je najjednoduchší a môžeme na ňom vidieť iba zatváracie ceny v zvolenom časovom období. Chýbajú na ňom dôležité údaje ako je volatilita trhu. Známy je len samotný vývoj kurzu a používa sa na vyhodnotenie korelácií.
- Stĺpcový graf je oveľa podrobnejší a skladá sa z jednotlivých stĺpcov, ktoré sú nositeľmi štyroch informácií za dané zvolené časové obdobie:
 - otváracia cena (open)
 - zatváracia cena (close)
 - najvyššia cena (high)
 - najnižšia cena (low)

Zdroj: Dostupne online na: http://files.trading7.webnode.sk/system_preview_200000144-d6c0bd7bf1/dfsdfsdfs.jpg

- Sviečkový graf sa skladá zo sviečok, ktoré podobne ako stĺpce znázorňujú štyri typy cien. Na rozdiel od stĺpcového je ale prehľadnejší. Každá sviečka sa skladá z tela, ktoré znázorňuje rozdiel medzi otváracou a zatváracou cenou. Zo sviečky trčia takzvané knôty a tie znázorňujú najvyššiu a najnižšiu cenu za dané časové obdobie. Podľa toho či je sviečka červená (čierna) alebo zelená (biela), vieme určiť, či trh rastie alebo klesá. V prípade červeného tela trh klesá a naopak.

²⁵ Voboril, T. *Forex ebook, čo by ste mali vedieť než začnete obchodovať*. 2011. [online] Dostupne online na: <www.colloseum.cz>

Zdroj: Dostupne online na: <http://www.forexobchodnik.sk/wp-content/uploads/2014/03/svieckovygraf11.png>

Časové grafy majú možnosť rôznych časových períód. Každá zakreslená sviečka alebo stĺpec reprezentuje pohyb za dané časové obdobie. Poznáme tieto časové períódy:

- M1 minútový
- M5 päť minútový
- M15 pätnásťminútový
- H1 hodinový
- H4 štvorhodinový
- D1 denný
- W1 týždenný
- MN mesačný

3.2.2. *Support a rezistencia*

Obchodovanie na Forex trhu je neustály boj medzi predávajúcimi a nakupujúcimi. Trh sa hýbe smerom, ktorým prevládajú aj obchody. Vždy sa vyskytne situácia, keď sa prevládajúci býci (nakupujúci) rozhodnú, že je cena príliš vysoká a trh sa obráti a naopak. Support alebo dno voláme spodnú hranicu, kde už sa viac nepredáva. Rezistencia alebo vrchol je hranica, nad ktorou sa už nenájde dostatok kupcov.

Support je teda hranica, kde je cena príliš nízka, aby lákala obchodníkov na ďalší predaj. Trh obráti smer a začne opäť na určitú dobu rásť. Čím viac krát sa cena od tejto hranice odrazí, tým je úroveň dna silnejšia. Tento fakt spôsobuje aj to, že predávajúci pri tejto hranici uzatvárajú svoje krátke pozície, čo tlačí cenu nahor. V realite nie je táto hranica konkrétna hodnota ale rozpätie niekoľkých pips pri minútovom grafe alebo niekoľko desiatok pips pri dennom grafe. Logika skrytá za rezistenciou je presne opačná ako v prvom prípade. Je to horná úroveň trhu, za ktorou sa už nenájde dostatočné množstvo kupujúcich a kurz začne klesať.

Vzájomný vzťah medzi týmito dvoma veličinami je taký, že support sa mení na rezistenciu a naopak. Pokiaľ cena prekoná dno, tak sa vo väčšine prípadov stane táto hranica stropom pre ďalší vývoj trhu.

Veľkú úlohu hrajú okrúhle čísla ako napríklad 00 alebo 50. V niektorých prípadoch 25 a 75. Support a rezistencia sa častokrát vytvárajú práve v oblastiach, kde kurz dosahuje úroveň celého čísla.

Existujú dva spôsoby ako obchodovať tento technický ukazovateľ. Jeden je menej riskantný, ale dosahuje aj menšie zisky a to je obchodovanie odrážania od týchto hodnôt a druhým je obchodovanie prerazenia hraníc. Druhý spôsob je dlhodobejší a oveľa rizikovejší. Veľkí hráči na trhu využívajú prielom dna alebo stropu a počkajú, kým mnoho menších investorov otvorí pozície a v tom ich pretlačia veľkými investíciami opačným smerom. Zhrabnú od nich zisk a malí obchodníci ostanú v strate. Preto treba byť obozretný a rozvážny a nereagovať na každý signál na vstup do obchodu.

V prípade ak nastane situácia, že na trhu sa vyskytne aj support aj rezistencia, voláme tento jav obchodný kanál. Tento kanál môže byť rôznej šírky a voláme to tiež cena putujúca doprava. Prielom kanála voláme breakout. Obchodný kanál sa dá využiť analogicky s obchodovaním supportu alebo rezistencie. Jedna možnosť je striehnúť na odrážanie ceny od spodnej a vrchnej časti alebo si počkať na výraznejší breakout. Stop loss signál nastavujeme pri týchto obchodoch tesne nad alebo pod hranicu kanálu.

Trend je najdôležitejší ukazovateľ a hovorí sa: „Trend je tvoj priateľ“. Je to dlhodobé smerovanie trhu nadol alebo nahor. Inak povedané, pri rastúcom trende sledujeme vytváranie nových vyšších maxím a nových korekčných miním, ktoré sa ale nachádzajú nad úrovňou starého maxima. Obchodovanie s trendom nám umožňuje viac chýb a je menej riskantné. Trh sa hýbe oveľa výraznejšie v smere trendu ako oproti. Trend nám pomáha určiť trendovú čiaru, ktorá je v podstate rôzne naklonená rezistencia alebo support. Pri obchodovaní s rastúcim trendom posúvame stop loss na úroveň tesne pod novovytvorené minimum, aby sme zabezpečili najmenšie možné riziko a zaistili tak ziskovosť.

Zdroj: Vlastné spracovanie v Metatrader4

Na obrázku si môžeme znázorniť všetky vyššie uvedené pojmy. Vidíme denný Sviečkový graf pre menový pár EUR/USD. Ako môžeme vidieť, menový pár vytvoril downtrendový kanál počas obdobia od 16. októbra 2015 do 1. decembra 2015. Červená čiara reprezentuje trendovú čiaru ako aj suport alebo dno. Bledá modrá čiara je rezistenciou. Oranžová šípka ukazuje možnosť vstupu do krátkej pozície vnútri kanála a získať takmer 500 pips. Zelená šípka ukazuje prielom hornej hranice tunela a potenciálnu ziskovú dlhú pozíciu. Vyprodukovala by zisk v hodnote 300-400 pips.

3.2.3. Cenové formácie

Cenové formácie sú opäť iba rôzne obmeny úrovni dna a stropu vyskytujúce sa v každom časovom rozhraní grafov. Je to silný technický nástroj pre obchodníkov bez skúsenosti ako aj s nimi, pretože to nemusí vždy vyzeráť učebnicovo. Poznáme dva typy formácií. Prvou sú formácie, ktoré potvrdzujú trh a investori si dávajú len prestávku v trende, umožňujú pohodlný nástup do trendu. Druhá možnosť sú formácie obracajúce trh, ktoré sú oveľa rizikovejšie.

Cenové formácie potvrdzujúce trend:²⁶

- Vľajka je formácia, ktorá pripomína klasickú vľajku zo života. Má tvar štvoruholníka a trvá len veľmi krátkodobo väčšinou maximálne do 10 sviečok alebo stĺpov. Poskytuje nám dobrú možnosť vstúpiť do obchodu s rozbehnutým trendom. Obchodujeme ju tak, že signál k nákupu umiestnime pri rastúcom trende nad horné ohraničenie vľajky a stop loss pod jej dno. Ponúka možnosť investície s rozumným rizikom pri veľkej možnosti zisku.

²⁶ Voboril, T. *Forex ebook, čo by ste mali vedieť než začnete obchodovať*. 2011. Dostupné online na: <www.colloseum.cz>

Zdroj: Vlastné spracovanie v Metatrader4

Na obrázku štvorhodinového GBP/USD grafu je červenými čiarami zakreslená vlajka potvrdzujúca trend smerom nadol. Ako môžeme vidieť, kurz sa odrazil po dva krát aj od dolnej aj od hornej hranice až nakoniec prerazil a pokračoval medvedím smerom. Kurz osciloval štyri dni od 17.12 do 21.12 v rozpätí 428 pips. Môžeme si všimnúť aj jeden falošný podnet na vstup do dlhej pozície, ktorý bol však potlačený.

- Trojuholník ²⁷ sa tvorí o niečo dlhšie ako vlajka a môže ho tvoriť niekoľko desiatok sviečok. Poskytuje takisto možnosť nástupu do trendu s nižším rizikom a dobrým potenciálom zisku. Poznáme tri druhy:
 - Symetrický znamená neustále kolísanie ceny hore dole, pričom smeruje k jednému bodu a oscilácia sa stále zmenšuje. Akonáhle je tento trojuholník prerazený, obchodníci naskočia do obchodu a tlačia cenu smerom prerazenia, takže sa nedá presne určiť, či symetrický trojuholník potvrdzuje alebo obracia trend.
 - Rastúci sa vyznačuje sériou neschopných pokusov o prerazenie rezistencie. Zakreslíme ho ako vodorovnú čiaru rezistencie a šikmú čiaru pod sériou rastúcich miním. V uptrende je to znakom pokračovania trendu a naopak v downtrende trh obracia.
 - Klesajúci je presne opačný k rastúcemu trojuholníku.

Zdroj: Vlastné spracovanie v Metatrader4

²⁷ HARTMAN, O. *Jak se stát forexovým obchodníkem : naučte se vydělávat na měnových trzích*. Praha : Fxstreet, 2009. s.150 ISBN 978-80-904418-0-4

Na obrázku hodinového EUR/USD grafu môžeme vidieť modrými čiarami označený symetrický trojuholník potvrdzujúci trend.

Cenové formácie obracajúce trend:²⁸

- 1-2-3 Formácia pripomína v prípade rastúceho trendu dva kopčeky, pričom najskôr sa vytvorí vyšší a následne nižší. Pri klesajúcom trende je to presne opačne, najskôr sa vytvorí dno a následne vyššie minimum. Vyskytuje sa ku koncu trendu, kedy sú známe masívne pohyby v smere trendu nazývané aj posledný výkrik. Logika za touto formáciou je, že nakupujúci obchodníci strácajú záujem ďalej nakupovať a po klesnutí ceny nedokážu vytvoriť vyššie maximum a trend sa obracia. Formáciu obchodujeme pri prieniku pod spodnú hranicu a stop loss nastavujeme nad hranicu nižšieho maxima. Výstup z obchodu sa odporúča, keď cena klesne v rovnakom pomere ako bola veľkosť formácie 1-2-3.

²⁸ Voboril, T. *Forex ebook, čo by ste mali vedieť než začnete obchodovať*. 2011. Dostupné online na: www.colloseum.cz

Zdroj: vlastné spracovanie v Metatrader4

- Hlava a ramená pripomína 1-2-3 akurát má o jeden kopček najviac, ktorý sa vytvorí ako nižší kopec pred najvyšším. Svoj názov dostala práve kvôli pripomínaniu obrazu hlavy a dvoch ramien. Pomyslená čiara, ktorú dostaneme pri rastúcom trende po spojení troch miním, sa volá neckline a do obchodu vstupujeme po jej prerazení. Formácia obracia trend aj pri downtrende a vyzerá presne zrkadlovo.

Zdroj: vlastné spracovanie v Metatrader4

Na týždennom grafe USD/JPY je možné vidieť cenovú formáciu hlava a ramená. Bledozelená čiara predstavuje neckline a po jeho prekonaní vidíme výrazný pokles ceny. Oranžová farba reprezentuje vrcholy ramien a medzi nimi sa nachádza hlava.

3.2.4. Technické indikátory²⁹

Indikátory sú technické ukazovatele, ktoré nám takisto napomáhajú ľahšie určovať budúci vývin ceny. Väčšina z nich z ceny priamo vychádza a len ju pomocou rôznych matematických rovníc upravuje. Tak isto ako na cenovom grafe môžeme na krivkách indikátorov sledovať opakujúce sa obrazce z histórie. Je dôležité vybrať si len pár indikátorov, aby sme nemali na grafe neprehľadné množstvo čiar. Poznáme dva druhy technických ukazovateľov.

²⁹ HARTMAN, O. *První kroky na FOREXU: jak obchodovat a uspět na měnových trzích*. Brno: Computer Press, a.s., 2009. ISBN 978-80-251-2006-4.

Pomocou prvého typu určujeme smer trendu a preto sa volajú trendové. Oscilátory sú naopak ukazovatele, ktoré napomáhajú hľadať vstup do obchodu, keď trh netrenduje. Existujú ešte indikátory ukazujúce volatilitu a predikujúce indikátory.

Trendové indikátory

Kĺzavý priemer³⁰ je indikátor ukazujúci priemernú hodnotu ceny za dané časové obdobie. Je to vlastne matematická analýza ceny. Poznáme tri hlavné druhy:

- Aritmetický
- Exponenciálny
- Vážený

Jediný rozdiel medzi nimi je váha hodnoty jednotlivých údajov. Najviac sa používa metóda, kde sa porovnáva priemer so samotným vývinom ceny. Signál na vstup nám udáva miesto, kde sa tieto dve línie pretnú. Existujú aj stratégie využívajúce dva alebo aj tri priemery s rôznymi časovými rozpätiami. Pri priemeroch si môžeme nastaviť, z koľkých sviečok sa bude priemer počítať. Ideálna hodnota je:

$$\text{Ideálna dĺžka klzavého priemeru} = \frac{\text{Dĺžka cyklu}}{2} + 1$$

³⁰Čo je technická analýza. . [online] Dostupne online na: < <http://www.forexobchodnik.sk/co-je-to-technicka-analyza/>>

Average Directional Index³¹ (priemerný smerový index) bol vynájdený J. W. Wilderom pre meranie sily trendu alebo pre určenie absencie trendu. Je to trend, ktorý má hodnoty od 0 po 100. Čím vyššie číslo tým silnejší trend. Hodnoty nad 60 sú výnimkou a silný trend znamená už hodnota okolo 45. Tento indikátor neurčuje ale smer trendu. Ak indikátor začne klesať z hodnôt nad 45 pod 40 je to signál, že trend začína oslabovať. Naopak ak z nízkych hodnôt začne ADI stúpať, je to znak vznikajúceho trendu.

Oscilátory³²

Relative strenght index (index relatívnej sily) je veľmi populárny oscilátor. Pohybuje sa v rozpätí od 0 po 100 a porovnáva silu jedného aktíva. Porovnáva priemerný nárast ceny s priemerným poklesom ceny za dané časové obdobie. Najviac sa odporúča 14-denný, ale populárne sú aj 9-dňový či 25-dňový. Pokiaľ dosahuje hodnoty okolo 30 a nižšie, je to signál pre nákup. Naopak hodnoty nad 70 sú signálom pre otvorenie krátkej pozície na trhu.

$$RSI = 100 - \frac{100}{1 + \frac{\text{priemerný zisk}}{\text{priemerná strata}}}$$

Druhým populárnym oscilátorom je Williams % R. Je to indikátor vyvinutý Larrym Williamsom a meria nadhodnotené a podhodnotené cenové hladiny. Vykazuje hodnoty od 0 po 100. Hodnoty od 0-20 signalizujú nadhodnotenie a horné hodnoty podhodnotenie ceny.

$$\frac{\text{Najvyššie maximum za } n \text{ obdobie} - \text{Dnešná zatváracia cena}}{\text{Najvyššie maximum za } n \text{ obdobie} - \text{Najnižšie minimum za } n \text{ obdobie}} * 100$$

³¹Trimbroker group. Sprievodca technickou analýzou na forexe I. [online] Dostupne online na: <<http://www.trimbroker.com/dokumenty/TRIMBroker-technicka-analyza-v1-101217.pdf>>

³²Čo je technická analýza. . [online] Dostupne online na: < <http://www.forexobchodnik.sk/co-je-to-technicka-analyza/>>

Commodity Channel Index (index komoditného kanálu) meria kolísanie ceny okolo jej štatistického priemeru. Vysoké hodnoty naznačujú neobvykle vysoké hodnoty a naopak. Vypočítame ho nasledovne:

- Vypočítame typickú cenu (TC) ako súčet maxima, minima a zatváracej ceny a vydelíme to tromi.
- Vypočítame jednoduchý klzavý priemer typických cien (JKPTC)
- Vypočítame odchýlku

$$CCI = \frac{TC - JKPTC}{0,015 * \textit{stredná odchýlka}}$$

4. Psychológia obchodovania

Strach a chamtivosť sú dve emócie, ktoré ovplyvňujú každý obchod a nedá sa im vyhnúť. Napriek tomu sa vďaka pravidlám a opatrnosti dá ich účinok obmedziť na čo najmenší. Chamtivosť sa objavuje hneď na začiatku reálneho obchodovania a to z dôvodu, že začínajúci obchodníci vidia každý deň množstvo obchodných príležitostí a chcú sa ich chopiť. Predstava, že sa dá rýchlo a veľmi zbohatnúť, je bohužiaľ nesprávna. Dá sa tomu zamedziť nastavením reálnych finančných cieľov. Strach sa väčšinou prejaví až po čase, kedy obchodníci zažijú prvé straty. Strata je vnímaná ako nepríjemná a do budúcnosti môže ovplyvniť rozhodnutie či vstúpiť do obchodu alebo nie. Druhý dopad má na príliš skoré výbery ziskov oproti riziku. Strachu sa dá zamedziť stanovením presných pravidiel, ktoré si obchodník poctivo otestuje a vybuduje si voči nim dôveru.

Obchodné pravidlá sú neodmysliteľnou súčasťou investorského života a pomáhajú zaručiť ziskovosť. Inak povedané, sú to pomyslené mantinely na zabránenie účinkovania strachu a chamtivosti, s ktorými konanie na trhu je zbrklé a chaotické. Ešte pred tým ako obchodník vstúpi do obchodu, mal by vedieť koľko bude riskovať a aký chce na danom obchode získať profit.

Pre dosahovanie dlhodobej profitability sú nutné vlastnosti ako sú vytrvalosť a disciplína. Obchodovanie je biznis ako každý iný a vyžaduje kvalitnú prípravu, čo v prípade Forex-u znamená veľa štúdiá a vývoj vlastnej stratégie. Vytrvalosť musí mať obchodník aj počas samotného obchodovania, lebo trhy sa neustále menia a z toho dôvodu je potrebné neustále vzdelávanie. Vďaka disciplíne investor dodržiava svoj obchodný plán a zamedzuje tak nerozhodnosti a panike.

Jednoduchosť je mottom úspešných obchodníkov. Začínajúci investori testujú mnoho technických indikátorov a rôzne obchodné stratégie. Dáva im to pocit, že čím viac indikátorov zapoja, tým väčšiu výhodu získajú na trhu. Opak je však pravdou a platí rovnica menej je viac. Je potrebné zistiť, ktorý z množstva indikátorov najviac vyhovuje potrebám obchodníka a v práci s ním sa zdokonaľovať.³³

³³Psychologie obchodování. [online] Dostupne online na: <<http://www.financnik.cz/serial/psychologie-obchodovani.html>>

5. Demo účet

Na základe nadobudnutých informácií o finančnom trhu Forex som si založil fiktívny účet priamo na obchodnej platforme Metatrader 4. S touto platformou som veľmi spokojný, lebo ponúka široké možnosti technických indikátorov a možnosť zakresľovania rôznych čiar a útvarov, ktoré napomáhajú technickej analýze. Pri založení demo účtu som obdržal 100 000 USD, čo zodpovedá jednému lotu. Ako menový pár som si vybral EUR/USD vďaka najväčšiemu objemu a množstvu informácií dostupných online. Môj obchodný týždeň prebiehal nasledovne:

Obchod číslo 1:

- Dôvod: Na 30-minútovom grafe EUR/USD som identifikoval prestávku v rastúcom trende v podobe vytvárania vlajky. Čakal som, kým prerazí hornú hranicu a keď sa tak stalo, uskutočnil som nákup 1 minilotu o hodnote 10 000.- USD
- Vstup: 1.12420
- Stoploss/Takeprofit: 1.12000/1.13240
- Zisk/strata: 84 pips= 84 USD

Zdroj: Vlastné spracovanie v Metatrader4

Obchod číslo 2:

- Dôvod: Na hodinovom grafe EUR/USD som identifikoval formujúci sa symetrický trojuholník. Po prerazení hornej hranice som vstúpil do neúspešného obchodu kvôli falošnému signálu.
- Vstup: 1.13250
- Stoploss/Takeprofit: 1.12900/1.13950
- Zisk/strata: -35 pips= -35 USD

Zdroj: Vlastné spracovanie v Metatrader4

Obchod číslo 3:

- Dôvod: Na 15-minútovom grafe som zaregistroval support na úrovni okolo hodnoty 1.12430 a čakal som na jej prerazenie smerom nadol, aby som mohol vstúpiť do krátkej pozície.
- Vstup: 1.12400
- Stoploss/Takeprofit: 1.1530/1.12140
- Zisk/strata: -13 pips= -13 USD

Zdroj: Vlastné spracovanie v Metatrader4

Obchod číslo 4:

- Dôvod: Na 15 minútovom grafe som identifikoval support na úrovni 1.12350, ktorý podporil aj vznik dvojitého vrcholu, čo je cenová formácia obracajúca trend. Čakal som na prerazenie a možnosť vstupu do krátkej pozície.
- Vstup: 1.12300
- Stoploss/Takeprofit: 1.12510/1.11880
- Zisk/strata: 42 pips= 42 USD

Zdroj: Vlastné spracovanie v Metatrader4

Ako môžeme vidieť, obchodný týždeň dopadol s miernym ziskom 78 amerických dolárov. Celkovo som vstúpil do štyroch obchodov, z ktorých boli 2 ziskové a dva skončili kvôli falošným signálom so stratou. Vďaka správne určovaniu rizika a poctivému dodržiavaniu takzvaného money managementu som aj pri iba 50% úspešnosti obchodov dokázal skončiť v zisku.

Záver

Finančné trhy sú neoddeliteľnou súčasťou každej správne fungujúcej ekonomiky. Zabezpečujú presun peňazí od ľudí s prebytkom finančných prostriedkov ale absenciou možnosti investovania, pre ľudí, ktorým prostriedky na investovanie chýbajú, ale vedia ich efektívne zhodnotiť. Medzi najväčšie finančné trhy patrí devízový trh Forex s denným obratom cez štyri miliardy amerických dolárov, ktorému sa bližšie venuje aj táto záverečná práca.

Úlohou bakalárskej práce bolo predstaviť analýzu finančných trhov. V tretej kapitole je podrobne objasnená problematika oboch druhov analýzy a to fundamentálnej aj technickej. Popísané sú jednotlivé pomôcky, technické indikátory ale aj najdôležitejšie ekonomické správy, ktoré využívajú obchodníci, banky a mnohí ďalší po celom svete, aby dosahovali zisky.

Štvrtá kapitola je venovaná psychológii skrytej za obchodovaním a ukazuje aké dôležité je mať pevnú vôľu, disciplínu a nepodľahnúť strachu.

V piatej kapitole sú demonštrované nadobudnuté schopnosti na reálnych obchodoch, ktoré boli uskutočnené na demo účte počas jedného týždňa. Vďaka spracovaným informáciám v tejto záverečnej práci o analýze, psychológii a výbere správnych technických indikátoroch bolo možné uzavrieť obchodný týždeň so ziskom.

Zdroje

Knižné zdroje:

1. REJNUŠ, O. 2010. *Finanční trhy. 2. rozšíř. vyd.* Ostrava: KEY Publishing, 2010. ISBN 978-80-7418-080-4
2. DIXON, R. 1995. *Financial markets: an introduction.* London: Chapman and Hall, 1995. ISBN 0-412-62280-7
3. STEINER, B. 2002. *Foreign exchange and money markets: theory, practice and risk management.* Oxford: Butterworth-Heinemann, 2002. ISBN 0-7506-5025-7.
4. *Forex - jak zbohatnout a nekrást: obchodování na měnových trzích.* Praha: GRADA Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3739-3.
5. HARTMAN, O. 2009. *První kroky na FOREXU: jak obchodovat a uspět na měnových trzích.* Brno: Computer Press, a.s., 2009. ISBN 978-80-251-2006-4.
6. LIEN, K. 2013. *Forex: ziskové intradenní a swingové obchodní strategie : jak na technickou a fundamentální analýzu pro úspěch na finančních trzích. 2. rozš. vyd.* Praha: FXstreet, 2013. ISBN 978-80-904418-2-8.
7. HARTMAN, O. 2009. *Jak se stát forexovým obchodníkem : naučte se vydělávat na měnových trzích.* Praha : Fxstreet, 2009. 230 s. ISBN 978-80-904418-0-4
8. BACHRATÝ, M. 2012. *Forex: dobrodružstvo vývoja stratégie.* Bratislava: FXMPROFIT, s. r. o., 2012. ISBN 978-80-970926-0-3.
9. NĚMEČEK, E. 2000. *Mezinárodní měnový systém: otázka konvertibility, stability a likvidity.* Praha: Univerzita Karlova v Praze/Nakladatelství Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0081-1.
10. HORNER, R. 2011. *Forex tradingem k maximálním ziskům: tajemství, které se na Wall Street rozhodně nemají dozvědět.* Dotlač 1. vyd. Brno: Computer Press, a. s., 2011. ISBN 978-80-251-2921-0.
11. HRVOLOVÁ, B. 2015. *Analýza finančních trhů. 3. prepac. a dopl. vyd.* Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-948-9.
12. ARCHER, M. 2012. *Getting started in currency trading. 4th ed.* Hoboken: John Wiley & Sons, Inc., 2012. ISBN 978-1-118-25165-2

Internetové zdroje:

1. Finančné trhy a ich rozdelenie. [online] Dostupné online na:
< http://akademia.trimbroker.com/clanky/Financne-trhy-a-ich-rozdelenie_ >
2. Finančný trh, členenie finančného trhu . [online] Dostupné online na:
< http://www.oskole.sk/?id_cat=1013&clanok=14529 >
3. RONALD, I. *Finančné trhy a ich rozdelenie*. 2009. . [online] Dostupné online na:
< http://akademia.trimbroker.com/clanky/Financne-trhy-a-ich-rozdelenie_ >
4. ČIERNA, Z. *Devízový trh*. 2009. [online] Dostupné online na:
< http://spu.fem.uniag.sk/cvicenia/kf/cierna/Medzinarodne%20Financie/IF%2008-09-LS%20druhy.r.%20AJ/lectures%20and%20material/P3%20-%2025.02.2009.pdf_ >
5. Obchodní hodiny forexu. [online] Dostupne online na:
< http://www.fxstreet.cz/cast-5-obchodni-hodiny-forexu-.html_ >
6. Jak čist forex nazvoslovi. [online] Dostupne online na:
< <http://www.fxstreet.cz/4-cast-jak-cist-forex-nazvoslovi.html> >
7. Voboril, T. *Forex ebook, co by ste meli vedet nez zacnete obchodovat*. 2011. [online] Dostupne online na: < www.colloseum.cz_ >
8. Fundamenty ve forexu. [online] Dostupne online na:
< <http://www.fxstreet.cz/6-cast-fundamenty-ve-forexu.html> >
9. Pravdy a mýty o forexe ebook [online] Dostupne online na:
< http://www.trimbroker.com/pravda-a-myty-o-forexe-pdf_ >
10. Suporty a rezistencie. [online] Dostupne online na:
< http://akademia.trimbroker.com/clanky/Suporty-a-rezistencie_ >
11. Psychologie obchodování. [online] Dostupne online na:
< http://www.financnik.cz/serial/psychologie-obchodovani.html_ >
12. Co je technická analyza. . [online] Dostupne online na:
< <http://www.forexobchodnik.sk/co-je-to-technicka-analyza/> >
13. Trimbroker group. *Sprievodca technickou analýzou na forexe I*. [online] Dostupne online na: <<http://www.trimbroker.com/dokumenty/TRIMBroker-technicka-analyza-v1-101217.pdf>>